

Uz Gruziju skaitīt putnus

INGA FREIBERGA,
freiberga.inga@gmail.com

Ideja par to, ka ir jābrauc, radās 2016. gada februāra sākumā. Tas nebija nekas konkrēts, tikai vilinošā tonī izteikti vārdi – varbūt braucam uz Gruziju putnos? Tā no nedēļas uz nedēļu ideja tika bīdīta šurpu turpu, līdz aprīļa vidū pieņēmām lēmumu – šodien vai nekad –, pāris stundu laikā atradām un nopirkām biļetes, un sirdī iesēdās nemierīgs satraukums. Būtu muļķīgi braukt tikai braukšanas pēc, tāpēc jau pirms biļešu iegādes nolēmām, ka būsīm brīvprātīgie palīgi Eiropas ligzdojošo putnu atlanta (ELPA) Gruzijā ietvaros.

Varbūt kādam tas šķiet dīvaini, bet Gruzija, Armēnija un Azerbaidžāna ELPA projektā ir Eiropas valstis. Lai šo valstu teritorijas tiktu pietiekami apsektas, ornitologi no citām valstīm ir aicināti sazināties ar attiecīgās valsts ELPA koordinātoru par iespējām iesaistīties un palīdzēt. Šādi mēs iepazināmies ar Gijē (*Guille Major*), kurš sameklēja mums nepietiekami izpētītus kvadrātus un uzklausa mūsu “ķekšu” vēlmes. Mēs, kas devāmies šajā ceļojumā – Krištofs Hmels (*Kryštof Chmel*), Vojtehs Kubelka (*Vojtěch Kubelka*), Adela Kulihova (*Adéla Kulichova*), Ingrida Stēnbergena (*Ingrid Steenbergen*), Jakubs Vlčeks (*Jakub Vlček*) un es – Inga Freiberga (1.attēls). Bet nu par visu pēc kārtas.

17.–19. jūnijs. Prāga–Stambula–Tbilisi

Visa nedēļas nogale pagāja, lidojot un gaidot lidostās. Sākumā pāris stundas gulējām Stambulas lidostā, pēc tam Tbilisi. Tbilisi lidosta ir interesanta, jo visi lidojumi notiek naktī vai agri no rīta. Lidosta sāk strādāt ap desmitiem vakarā un tiek principā slēgta deviņos no rīta. Pa dienu tur nenotiek pilnīgi nekas. Mēs ielidojām ap trijiem naktī un, tā kā Gijē bija aizņemts lauka darbos, sākumā pāris stundas gulējām uz mākslīgā zālāja lidostā. Bet, kad vairs nespējām izturēt dzīvi uz betona, atradām taksi (vai drīzāk taksis atrada mūs) un sarunājām, ka viņš mūs aizvedīs uz 30 kilometru attālo Rustavi, kur varējām pavadīt pirmo īsto nakti

Gruzijas savvaļā. Stāsti par gurzīnu mentalitāti un neputniskiem piedzīvojumiem būtu atsevišķa raksta vērti, bet drīzāk kādā ceļojumu un kultūras apskatā. Rustavi apkārtnē veicām pirmās “hoģinovkas”, un es, kā visnepieredzējušākā ceļojuma dalībniece, jau pirmajā vakarā savam sugu sarakstam pievienoju divas sugas – mazo dumpi *Ixobrychus minutus* un blāvo ļauķi *Hippolais pallida*. Kas ir “hoģinovka”? Tā kā visi bijām atbraukuši no Čehijas un visu pavasari bijām skaitījuši putnus ELPAm Čehijā, tad, lai lieki neputrotos, arī Gruzijā uzskaites veicām pēc Čehijā izmantotās metodikas. “Hoģinovka” ir stundu gara uzskaitē, kas tiek veikta viena kvadrāta ietvaros, par sākumpunktu izvēloties kādu no kvadrātā visbiežāk sastopamajiem biotopiem. Uzskaites laikā ir jāpieraksta visas apkārt redzamās un dzirdamās sugas atbilstoši ELPA metodikai. Katru sugu pieraksta tikai vienu reizi, izņemot gadījumus, kad suga tiek novērota atkārtoti, bet ar augstāku ligzdošanu pierādošu pazīmi. Uzskaitē notiek lēnā pastaigas soli, stundas laikā noejot apmēram 2–2,5 km. Stunda ir sadalīta 10 minūšu garos nogriežņos, kas nozīmē, ka pirmajās 20 minūtēs tiks novērotas kvadrātā visbiežāk sastopamās sugas, bet vēlāk vairs tikai retumi vai sugas, kas sastopamas tikai kādā īpašā biotopā kvadrāta teritorijā. Tā kā čehiski stunda ir *hodina* (izrunā – “hoģina”), tad uzskaitē tiek saukta par “hoģinovku”.

20.–22. jūnijs. Tbilisi–Manglisi–Madatapa ezers

Šajā brīdī mēs vēl nezinājām, ka tās retās reizes, kad būsīm Tbilisi, būs kā svētlaieme. Mēs gribējām pēc iespējas ātrāk tikt ārā no pilsētas. Divas stundas, saspīesti kā siļķes mucā, ar sagraubēju autobusiņu braucām pa šausmīgas kvalitātes ceļu, tos, kuri sēdēja pie loga, glāba

Foto: V. Kubelka

1. ATTĒLS. Komandas kopbilde, dodoties prom no Kazbeka: Vojtehs, Ingrida, Krištofs, Jakubs, Gije un es (Inga) ar Adelu priekšplānā.

aiz stikla redzamās ainavas, bet tos, kuri sēdēja kaut kur pa vidu starp somām, – steigā nopirkta pudele vīna. Vēlā pēcpusdienā beidzot nonācām pirmajā kvadrātā, kurā turpmākos divus ritus veicām uzskaites. Nesot visu iedzīvi plecos, devāmies uz Gijes norādīto pļavu, kurā drikst celt teltis. Kamēr gājām, ceļmalās dziedāja kadiķu ļauķi *Phylloscopus nitidus*, klinšu stērstes *Emberiza cia*, daudz arī sarkanrīklišu *Erithacus rubecula* un dzelteno stērstu *Emberiza citrinella*. Bijām brīdināti par lāčiem, tāpēc pārtiku pa nakti glabājām plastmasas maisā, kas pakārts kokā, nevis teltī. Nometni iekārtojām ~1250m virs jūras līmeņa, kur ielejās dominē skābaržu meži, augstāk – alpīnās pļavas. Šajās divās dienās pārsvarā veicām uzskaites un meklējām ligzdas. Apkārtne lielākoties bija sastopamas un ligzdoja tās pašas putnu sugas, kas Latvijā, izņemot jau iepriekš minēto kadiķu ļauķi. Mēģinājām atrast arī sēru zilīti *Poecile lugubris*, kurai, vadoties pēc *Kolinsa*, būtu jābūt sastopamai Gruzijas teritorijā, bet diemžēl nesekmīgi. Vēlāk, konsultējoties ar Gije, uzzinājām, ka, lai arī šī un dažas citas sugas *Kolinsa* izplatības kartēs ir iezīmētas Gruzijas teritorijā, patiesībā tās tur nav atrodamas. Pēc nesekmīgajām zilītes medībām kā salda is ēdiens bija sarkankrūšu dzilnītis *Sitta krueperi* (2. attēls). Tas ir mazāks un daudz aktīvāks nekā Latvijā sastopamais, atrodams mežos un parkos, kuros skābaržu vietā aug kāda no Gruzijā sastopamajām priežu sugām. Varbūt, ka bijām neticami veiksmīgi, bet dzilnīti atradām jau pirmajā priežu pudurī, kurā pietājām.

23.–26. jūnijs. Madatapa ezers–Abuli–Tbilisi

Katrā vietā pavadījām vienu pilnu dienu jeb divas naktis. Tā kā bijām seši cilvēki, tad strādājām pāros, kas nozīmē, ka katrā kvadrātā veicām trīs līdz sešas dažādas “hoģinovkas”. Pēc obligātās uzskaišu sesijas meklējām sugas, kurām kvadrātā būtu jābūt, bet kuras neredzējām “hoģinovkas”

laikā, vai meklējām ligzdas sugām, kurām “hoģinovkas” laikā neko vairāk par vienu dziedošu īpatni neizdevās novērot. Pēc diezgan čehiskās ainavas Manglisi apkārtnē devāmies uz nākamo kvadrātu – uz stepi (3. attēls). Nometni iekārtojām Madatapa ezera (4. attēls) tuvumā. Ezerā un tā apkārtnē bija sastopami abu sugu pelikāni – sārtais pelikāns *Pelecanus onocrotalus* un cirtainais pelikāns *Pelecanus crispus* –, Armēnijas kaijas *Larus armenicus*, kā arī mums labi zināmie pelēkvaigu dūkuri *Podiceps grisegena* un cekuldūkuri *Podiceps cristatus*, meža pīles *Anas platyrhynchos*,

Foto: J. Vičeks

2. ATTĒLS. Sarkankrūšu dzilnītis *Sitta krueperi* Manglisi apkārtnē.

Foto: V. Kubelka

3. ATTĒLS. Stepe pilnos ziedos, netālu no Madatapa ezera.

Foto: V. Kubelka

4. ATTĒLS. Ierasta ainava Madatapa ezera apkārtnē.

Foto: V. Kubelka

5. ATTĒLS. Kaukāza sniegirbes ieraudzīt nav nemaz tik viegli. Bildē jābūt 8 sniegirbēm.

Foto: J. Vičeks

6. ATTĒLS. Mūžzaļo rododendru nogāzes ir piemērots biotops Kaukāza rubeņiem, taču cilvēkam pa to staigāt ir diezgan grūti.

cekulpīles *Aythya fuligula*, brūn-
kakļi *Aythya ferina*, daudz dzelteno
cielavu *Motacilla flava feldegg* un
lukstu čakstīšu *Saxicola rubetra*.
Purvainākā ezera nostūrī, iespē-
jams, ligzdoja dzērve *Grus grus* –
tika novēroti divi pieaugušie putni,
kuri uztraucās. Dzērves, kas mums
ir samērā parasta suga, Gruzijā
ligzdo reti. No dziedātājputniem
stepē dominēja lauku cīruļi *Alau-
da arvensis*, vienam ļoti veiksmī-
gi atradām ligzdu ar mazuļiem.
Pirmo reizi redzējām arī kalnu ķeģa
Kaukāza pasugu *Linaria flavirostris
brevirostris*, kura ir minēta *Kolinsa*
tīmekļa versijā, taču grāmatā nav
atrodama (laikam jāgaida jaunāks

izdevums). Kāpjot augstāk, lau-
ku cīruļus aizstāj ūdeņu čipstes
Anthus spinoletta un ausainie cīruļi
Eremophila alpestris penicillata,
arīdžan Kaukāza pasuga. Jūnija
beigās visa stepe zied, vietām pil-
nīgi violeta no jumstiņu gladiolām.
Vienīgais, kas nogurdināja, bija
brāzmainais un aukstais vējš – teltis
tika nepārtraukti purinātas, gāzes
deglim uzbūvējām nojumīti no ak-
meņiem un mugurā tika uzvilktas
gandrīz visas drēbes. Divas naktis
stepē bija pietiekami gan putnu, gan
laika apstākļu ziņā, lai dotos tālāk.
Nākamā nometnes vieta Abuli ap-
kārtne bija nedaudz civilizētāka –
ciematiem apkārt ir iekopti lauki

un dārzi. Arī putnu sugu sastāvs
nedaudz mainījās, redzējām pirmās
dārza stērstes *Emberiza hortulana*,
stepes čipstes *Anthus campestris*,
akmeņu zvirbuļus *Petronia petronia*
un pupuķus *Upupa epops*. Atradām
ausainā cīruļa ligzdu, kuru diemžēl
nākamajās 15 minūtēs nobradāja
pāri ejošā aitū un kazu armāda. No
četrām olām veselas bija palikušas
tikai divas. Nedaudz augstāk, pa-
kalnos, mēģinājām atrast baltrīkles
peļkājīti *Prunella ocularis*. Ak-
meņainās un krūmainās nogāzes
Abuli apkārtnē ir viena no vietām,
kur šī peļkājīte Gruzijā ir novērota.
Diemžēl arī šīs sugas meklējumi ne-
vainagojās ar panākumiem. Dažās
no mazajām ielejām starp diviem
pauguriem atradās nelieli zāļu
purvi. Par pārsteigumu pašiem sev
vienā no tiem iztraucējām ķīvīti *Van-
nellus vanellus* un lielo tilbīti *Tringa
nebularia*, kuras bija manāmi neap-
mierinātas ar mūsu klātbūtni, kas
liecināja par iespējamu ligzdošanu.
Iespējams, šī ir viena no visaugstāk
virs jūras līmeņa esošajām abu sugu
ligzdošanas vietām Eiropā. Satiekot
citus maršrutus izgājušos koman-
das biedrus, uzzinājām, ka tajā pašā
purviņā ligzdo arī rudā dižpīle *Ta-
dorna ferruginea* – redzēti vecāki ar
mazuļiem. Abuli tuvumā redzējām
arī pirmos un vienīgos sava ceļo-
juma vilkus (2 gab.), kas akmeņu
aizsegā mēģināja tikt tuvāk tām
pašām aitām, kas vēlāk izbradāja
ausainā cīruļa ligzdu. Taču gani bija
ļoti acīgi un vilkus laikus pamanīja,
sadzina aitas barā un aizdzina uz
ganībām zemāk ielejā. Jāatzīstas,
ka gani bija acīgāki arī par mums,
jo pāris minūtes veltījām, lai ar
binokļiem pelēkajā ainavā samek-
lētu tikpat pelēkos dzīvniekus,
kurus gani pamanīja bez jebkādiem
palīgīdzekļiem.

27. jūnijs–2. jūlijs. Tbilisi– Kazbeks–Džuta

Pēc nedēļas, kas pavadīta, guļot teltī
un varbūt reizi divās dienās nomaz-
gājot seju sīkā strautā, gulta un duša
šķīta absolūta svētlaime. Nolēmām,
ka no rīta necelsimies plkst. 5.00,
kā darām visu šo laiku, bet gan
plkst. 8.00 vai vēlāk. Lieki piebilst, ka

nākamajā rītā ap sešiem miegs vairs nebija nevienā acī. Pasmējāties, nedaudz pārorganizējām somas, paēdām ātras brokastis un braucām uz Stepantsmindi, lai dotos Kazbeka virzienā. Arī šeit, protams, galvenais mērķis bija ELPA kvadrātu apsekošana, taču kā papildu bonuss bija tikai Kaukāza kalniem raksturīgās endēmās sugas – Kaukāza rubenis *Lyrurus mlokosiewiczzi*, Kaukāza sniegirbe *Tetraogallus caucasicus*, dižais svilpis *Carpodacus rubicilla*, kalnu erickiņš *Phoenicurus erythrogastrus* un sarkanpieres ģirlicis *Serinus pusillus*. Kalnā nekāpām augstu, līdz pirmajai telšu apmetnei (2990m vjl), no kuras kalnā kāpēji dodas tālāk, lai šķērsotu ledāju. Mums augstāk kāpt nevajadzēja, jo visi interesējošie putni bija sastopami telts vietas augstumā vai nedaudz augstāk. Rīts sākās ar Kaukāza sniegirbju svilpošanu no pakalniem tuvākā un tālākā apkārtnē (5. attēls). Taču uzskaišu veikšanas dēļ visi nevarējām doties augstāk kalnā, lai mēģinātu sniegirbi ieraudzīt. Es ar savu pārinieku devos uzskaiti veikt zemāk, vēlāk bradājām caur ziedošiem mūžzaļajiem rododendriem, mēģinot izbiedēt kādu Kaukāza rubeni (6. attēls). Pēc īsa brīža viens attiecīgās sugas rubeņu tēviņš apmēram 12 m attālumā no mums pacēlās spārnos. Panākuma iedvesmoti, turpinājām kāpelēt pa nogāzi, bet vairāk nevienu neatradām. Lai arī Gije teica, ka Kaukāza rubeņiem šajā apkārtnē būtu jābūt ļoti daudz, mēs bijām vienīgie, kuri šo putnu redzēja. Iespējams, ka ligzdošanas laikā to dzīvesveids ir slēptāks, taču taisnības labad jāsaka, ka pārējie turpmākās dienas vairākas stundas veltīja staigāšanai pa rododendru nogāzēm, kur Gije šos putnus bija redzējis iepriekš, diemžēl nesekmīgi. Savas uzskaites laikā pamaniņām arī absolūti bezbailīgu dižo svilpju pāri, kas baroja savu vienīgo jaunuļi pāris metru attālumā no mums – vēl viena pierādīta ligzdošana (7. attēls)! Kamēr mēs staigājām pa rododendriem, Krištofs un Ingrida bija uzkāpuši nedaudz augstāk uz ledāja pusi, lai fotografētu Kaukāza sniegirbes, un redzēja lāci. Lācis esot bijis samērā tālu un maziņš, bet šis

novērojums mums visiem radīja nelielu uztraukumu. Jāpiemin, ka šis bija vienīgais lācis, ko kāds no mums visa ceļojuma laikā redzēja, lai arī lāču populācija Gruzijā ir novērtēta kā samērā liela. Pēcpusdienu veltījām kalnu erickiņa ligzdas atrašanai, jo abi vecāki regulāri ar barību knābī lidoja pāri mūsu nometnei (8. attēls). Lēnām starp akmeņiem izsekojot vecākus, nonācām pie kraujas, kur kādā no spraugām droši vien bija paslēpta ligzda. Diemžēl krauja bija

Foto: V. Kubelka

7. ATTĒLS. Dižmanīgs dižo svilpju tēviņš.

Foto: J. Vičeks

8. ATTĒLS. Kalnu erickiņa tēviņš uzmanīgi vēro mūs, kamēr mēs izliekamies, ka neesam ieinteresēti viņa uzvedībā.

Foto: V. Kubelka

9. ATTĒLS. Viens no skaistākajiem ceļojuma putniem sarkanpieres ģirlicis.

Foto: V. Kubelka

10. ATTĒLS. Šatili ciemata vecākā daļa.

Foto: J. Vičeks

11. ATTĒLS. Karsta diena būvgružu izgāztuvē. Meklējam vēl neredzētās sugas.

saules, jo ceļš, kas ved pāri kalnu pārejai, ir neiztīrāmi aizputināts. Arī tagad, pēc nepārtrauktajām lietavām, tas manī iedvesa bijību, jo vienā pusē ir stāva krauja augšup, otrā, pāris metrus zemāk, – mutuļojoša upe, kura reizēm jāšķērso pār apšaubāmas kvalitātes tiltiem. Taču nemieru mazināja apkārt esošās ainavas, upē novērojami ūdensstrazdi *Cinclus cinclus caucasicus*, pelēkās cielavas *Motacilla cinerea* un upes tilbītes *Actitis hypoleucos*. Pāris vietās klintīs pamanījām klinšu čurkstes *Ptyonoprogne rupestris* un klinšu ložņas *Tichodroma muraria*. Viens no iemesliem, kādēļ devāmies uz Šatili, bija iespēja pierādīt ligzdošanu un, protams, arī “ieķeksēt” Balkānu mušķērājus *Ficedula semitorquata*. Tie Gruzijā ir sastopami stāvās nogāzēs augošos skābaržu mežos. Veltījām pāris stundas mušķērāju meklējumiem, taču diemžēl nesekmīgi. Kad apvārsni aizsēda kārtējais lietus mākonis, pieņēmām lēmumu, ka nākamajā dienā ir jādodas uz Tbilisi, jo gandrīz viss, kas mums piederēja, bija slapjš – telts, apavi, drēbes – un lietus dēļ nebija iespējams neko izžāvēt.

5.–6. jūlijs. Tbilisi–Davida Gareja klosteris–Tbilisi

Šajā brīdī arī beidzās mūsu darbs ELPA ietvaros un varējām pievērsties iekāroto sugu sameklēšanai. Ritu sākām ar vietējās būvgružu izgāztuves/grants karjera apmeklējumu (11. attēls), ar pārsteigumu secinot, ka starp būvgružiem vietām ir izgāzti arī mājlopu kauli un iekšas. Tos apsargāja trīs Ēģiptes grifi *Neophron percnopterus* un bariņš noplukušu, palielu suņu. Taču vieta bija lieliski piemērota klinšu dzilnišiem *Sitta neumayer* (12. attēls), pupuķiem un zaļajām vārnām *Coracias garrulus*, kas ligzdoja būvgružu kaudzēs vai karjera stāvajās nogāzēs. Turpat redzējām arī sarkangalvas čakstes *Lanius senator*, sartos strazdus *Pastor roseus*, kā arī Vidusjūras čakstīti *Oenanthe hispanica*. Gruzijā ir sastopamas piecu *Oenanthe* ģints

pārāk stāva, lai mēģinātu pa to kāpt lejā, līdz ar to ligzda diemžēl palika neatrasta. Vēl vieni ļoti skaisti un interesanti putni bija sarkanpieres ģirliči (9. attēls), kuri pārsvarā uzturējās nedaudz zemāk, vietās ar bagātīgāku veģetāciju. Vienu bariņu novērojām pat kāda ciemata centrā, kur tie kā zvirbuļi pērās izbērtā grants kaudzē. No citiem vērtīgiem novērojumiem jāatzīmē bārdainais grifs *Gypaetus barbatus* un melnais grifs *Aegypius monachus*, kuriem novērojām divus pieaugušos putnus – iespējams, pāris ligzdošanai piemērotā biotopā. Ierodoties Džutā, mūsu veiksmē ar labvēlīgiem laiku apstākļiem beidzās. Turpmāko ceļojuma laiku lietus lija katru dienu vairākas stundas, par laimi, lielākoties pēcpusdienā. Taču arī dažas stundas

bez nokrišņiem bija pietiekami, lai katrs pāris izskaitītu vismaz vienu uzskaiti un nedaudz pameklētu ligzdas. Pārējā dienas daļa pagāja telts kvadrātmetros – gulējām, lasījām grāmatas un ēdām.

3.–4. jūlijs. Džuta–Šatili–Tbilisi

Šatili ir populārs tūristu ceļa mērķis – neliels ciemats kalnos, netālu no Čečenijas robežas (10. attēls). Tas ir īpašs, jo mājas šeit ir celtas no smalkām akmens plāksnēm. Šobrīd ciemata vecajā daļā vairākums māju ir neapdzīvotas un arī pašā ciematā pastāvīgi dzīvo vien pieci cilvēki. Iemesls pavisam vienkāršs – ziemā, kas ir apmēram 5–6 mēneši, ciemats ir pilnībā izolēts no apkārtējās pa-

sugu čakstītes, un lielākajai daļai no tām bija nesen izvesti mazuļi. Tā kā jaunie putni visām sugām ir ļoti līdzīgi, katru čakstīti vairākas reizes fotografējām no dažādiem leņķiem, lai varētu precīzi noteikt sugu (13. attēls).

Nākamais mērķis bija sameklēt iskāju vanagu *Accipiter brevipes* un kaut ko no ļauķiem. Ķauķus meklējām, pārmaiņus atskaņojot interesējošo ļauķu balsis un gaidot. Šādi pēc kāda laika pamanījām Orfeja ļauķi *Sylvia crassirostris* un pelēko ļauķi *Hippolais languida*. Iškāju vanagu atradām pavisam nejauši, kad Gije ieraudzīja vietējo puiku, kurš turēja rokās plēsīgā putna cāli. Zēns vanagu bija izņēmis no ligzdas un nolēmis izaudzināt, iemācīt ķert putnus un rādīt trikus. Apmēram 10 minūtes Gije skaidroja puikam, ka putnus no ligzdas ņemt nedrīkst, ka tas ir nelegāli un nepareizi, ka šis vanags lielākoties barojas ar kukaiņiem un nekad neiemācīsies ķert putnus tik efektīgi, kā to dara piekūni. Beigās puika gribēja mums putnu pārdot, taču Gije viņu pārliecināja, ka labāk būs putnu atdot par velti. Tā kā bijām ceļā prom no Tbilisi, tad paturējām putnu pie sevis un turpmākās divas dienas ik pa brīdim ar tauriņu ķeramo tiklu ķērām sienāžus un barojām jaunuli. Ja pirmo dienu putns rātņi sēdēja kartona kastē, tad otrajā dienā, kamēr uz pāris stundām atstājām putnu vienu pašu, tas izlauzās no kastes un dzīvoja pa mašīnu. Vēlāk Gije putnu nogādāja uz Tbilisi Zooloģisko dārzu, kur šādus pusaugu plēsīgos putnus izbaro un pēc tam palaiž atpakaļ dabā. Acīmredzot, plēsīgo putnu izņemšana no ligzdām, lai tos turētu mājās savam priekam Gruzijā vēl aizvien ir izplatīta prakse, lai arī nelegāla. Pieaugušu iskāju vanagu mums nekur neizdevās novērot, un morālu apsvērumu dēļ šo sugu mēs neiekļāvām savos “ķekšu sarakstos”. Pēdējo dienu pavadījām uz Gruzijas un Azerbaidžānas robežas Davida Gareja klostera tuvumā. Sarakstam pievienojām stepes cīruli *Melanocorypha calandria*, dūkano čakstīti *Oenanthe isabellina*, daglo

Foto: V. Kubelka

12. ATTĒLS. Klinšu dzilniša *Sitta neumayer* ligzdas ieeja, princips tāds pats kā mūsu dzilnītīm.

Foto: V. Kubelka

13. ATTĒLS. Uzmini nu, kas tas ir? Nejausi noķērām daglās čakstītes jaunuli, sugu noteicām tikai tāpēc, ka apkārtne uztraucās pieaugušie putni.

čakstīti *Oenanthe pleschanka*, zilo akmeņstrazdu *Monticola solitarius*. Diezgan ilgi staigājām pa nogāzēm, meklējot rudastes strazdīgalas *Cercoptichas galactotes* un trūkstošo – melnsejas ļauķi *Sylvia mystacea*. Bet diemžēl pēdējās stundas vairs nenesa neko jaunu sugu sarakstos. Nogurums darija savu, un mums visiem jau bija piezagusies sajūta, ka gribas mājās. Aktīvi darbojoties, trīs nedēļu laikā mēs ne tikai pierā-

dījām ligzdošanu vairākām parastām sugām attālos un ne tik attālos Gruzijas nostūros, bet arī piepildījām savus sapņus par Kaukāza endēmo sugu novērojumiem. Visa ceļojuma laikā redzējām 165 putnu sugas, no kurām 41 es redzēju pirmo reizi. Nenoliedzami palika vietas un sugas, kuras neredzējām, bet kuras gribētos redzēt. Tādēļ prom braucām ar smaīdu sejā un nelielu joku – nu ko, tad nākamgad uz Azerbaidžānu?

Summary

Three weeks in the Caucasus /Inga Freiberga/

In summer 2016 (3 weeks in June and July), a small team of ornithologists from the Czech Republic went to Georgia to volunteer for the European Breeding Bird Atlas. Several bird counts were done in different habitats in remote areas of Georgia. While participating in the Atlas work, it was also an amazing opportunity to twitch many new bird species and a remarkable life experience. During the trip I saw 165 bird species in total, 41 of them for the first time in my life.